

Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահական Խորհուրդ

Presidential Council of the Republic of Western Armenia

Նախագահական Հրամանագիր

Թիւ 16 - 2014-03-12

Կարին, 12 Մարտ 2014 թ.

**ԱՐԵՒՄՏՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
ԵՒ**

ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 1. Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականությունն իրականացնում է Արտաքին գործերի նախարարությունը: Ցանկալի է, որ նախարարության պաշտոնյաներն ունենան դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու փորձառություն եւ կարողանան զբաղվել դիվանագիտական աշխատանքով:

Հոդված 2. Արտաքին գործերի նախարարին նշանակում է Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության նախագահը:

Հոդված 3. Արտաքին գործերի նախարարությունն այն կառույցն է, որի շնորհիվ Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը հաղորդակցվում է օտարերկրյա պետությունների եւ միջազգային կառույցների հետ:

Հոդված 4. Արտաքին գործերի նախարարությունը ղեկավարում է Արտաքին գործերի նախարարը: Նա պատասխանատու է Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի, Կառավարության եւ Խորհրդարանի առջեւ Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականության իրականացման համար:

Հոդված 5. Արտաքին քաղաքականության հիմնախնդիրները.

Համաձայն՝ 1918 թ. հունվարի 11-ի 1918 թ. Ռուսաստանի Կառավարության «Թուրքահայաստանի մասին» Դեկրետի («Արեւմտյան Հայաստանի մասին»), որը ճանաչում էր հայ ժողովրդի ինքնորոշման իրավունքը մինչև անկախություն:

Համաձայն՝ 1920 թ. հունվարի 19-ին, ի պատասխան հայկական պահանջների, Խաղաղության Վեհաժողովի Գերագույն Խորհրդի կայացրած որոշման.

ա) Դաշնակիցների Գերագույն Խորհուրդը տեղեկացնում է, որ ճանաչում է Հայկական պետության կառավարությունը, որպես փաստացի կառավարություն,
բ) որոշված է, որ ճանաչումը չի կանխորոշում Հայկական պետության սահմանների հարցը:

- 1920 թ. մայիսի 11-ին թուրքական պատվիրակությունը հրավիրվեց Խաղաղության Վեհաժողով նրան ներկայացնելու համար «Խաղաղության պայմանները»: Դաշնակից ուժերի մեջ էր նաեւ Հայկական պետության պատվիրակությունը:

«Խաղաղության պայմանների» նախաբանում, որը հետագայում դարձավ Սեւրի Խաղաղության պայմանագրի նախաբանը, Հայաստանը, որպես պետություն նշված է Դաշնակից տերությունների շարքում: Հայկական պետությունը ճանաչվեց նաեւ «ղեյուն»:

-1920 թ. օգոստոսի 10-ին Խաղաղության (Սեւրի) պայմանագիր կնքվեց Դաշնակից տերությունների եւ Թուրքիայի միջեւ¹:

- 1920 թ. օգոստոսի 10-ին Խաղաղության (Սեւրի) Դաշնագիր կնքվեց Դաշնակից տերությունների եւ Հայաստանի պետության² միջեւ:

Համաձայն 9րդ հոդվածի՝ Յուրաքանչյուր Գլխավոր Դաշնակից ուժ, ինչպես նաեւ Հայաստանը, կարող են նշանակել դիվանագիտական ներկայացուցիչներ իրենց համապատասխան մայրաքաղաքներում, ինչպես նաեւ նշանակել գլխավոր հյուպատոսներ, հյուպատոսներ, փոխհյուպատոսներ եւ հյուպատոսական գործակալներ իրենց քաղաքներում եւ իրենց տարածքների սահմաններին համապատասխան:

Գլխավոր հյուպատոսները, հյուպատոսները, փոխհյուպատոսները եւ հյուպատոսական գործակալները ընդունվելուց հետո չեն կարող ստանձնել իրենց աշխատանքը, սովորական կարգով այն երկրի Կառավարության կողմից, ուր ուղարկվում են:

Գլխավոր հյուպատոսները, հյուպատոսները, փոխ-հյուպատոսները եւ հյուպատոսական գործակալները կօգտվեն ազատությունից, արտոնություններից, ցանկացած տեսակի անձեռնմխելիությունից եւ կապահովվեն կենցաղային առավել բարենպաստ պայմաններով, ինչպես տվյալ երկրի հյուպատոսական գործակալները:

¹ <https://plus.google.com/photos/103955752075188226260/albums/5494821691859169201?banner=pwa>

² <http://www.western-armenia.eu/archives-nationales/Traite/Traite-de-Sevres1.pdf>

Գլխավոր դաշնակից՝ (Բրիտանական Կայսրությունը, Ֆրանսիան, Իտալիան, Ճապոնիան) մի կողմից, եւ Հայաստանը՝ մյուս կողմից, հաշվի են առնում, որ դաշնակից տիրությունները Հայաստանը ճանաչում են, որպէս անկախ եւ ինքնիշխան պետություն:

Հայաստանը ցանկանում է, որ իր ինստիտուտները համապատասխանեն ազատության եւ արդարության սկզբունքներին եւ երաշխիք է տալիս ողջ տարածքի բոլոր բնակիչներին, այնտեղ որտեղ նա ստանձնել կամ կստանձնի ինքնիշխանություն:

Պայմանավորվող շահագրգիռ բարձր կողմերը կապահովեն Խաղաղության Պայմանագրի 93-րդ հոդվածը Թուրքիայի հետ, այդ բնագավառում իրենց լիազորները ուղղություն ցույց կտան:

Համաձայն՝ 1920 թ. նոյեմբերի 22-ին ԱՄՆ 28-րդ նախագահ Վուդրո Վիլսոնի կայացրած իրավարար վճռի³, որի ամբողջական անվանումն է՝ «Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների նախագահի որոշում՝ Թուրքիայի եւ Հայաստանի սահմանի, Հայաստանի դեպի ծով ելքի եւ հայկական սահմանին հարակից թուրքական տարածքի ապառազմականացման վերաբերեալ»:

Համաձայն՝ 1961 թ. ապրիլ 18-ի Վիեննայի «Դիվանագիտական կապերի մասին» Կոնվենցիայի⁴

Համաձայն՝ 1963 թ. ապրիլի 24-ի Վիեննայի «Հյուպատոսական հարաբերությունների մասին» Կոնվենցիայի⁵

Համաձայն 2004 թ. դեկտեմբերի 17-ի Շուշիում պաշտոնական հայտարարության (Հռչակագիր, Արեւմտյան Հայաստանի հայերի ինքնորոշման իրավունքի մասին⁶) Արեւմտյան Հայաստան (Թուրքահայաստան) պետության շարունակականության մասին՝ հիմք ընդունելով անբեկանելի, անժխտելի եւ անփոփոխելի օրենքները, հիմնվելով՝ ազգային վերակառուցման քաղաքականության վրա, որ ստեղծվել է ցեղասպանության հանցագործության արդյունքում:

Հոդված 2. - Արեւմտյան Հայաստանը (Հայրենիք) պիտի ըլլայ ինքնավար պետություն՝ ազգային գերագույն իշխանություն, անկախություն, լիարժեք գերիշխանություն եւ իրաւունքներ վայելող: Ազգային Խորհուրդէն ներս պիտի ճանչցուին բացառապէս Արեւմտյան Հայաստանի (Հայրենիք) Սահմանադրությունն ու Արդարադատությունը.

Համաձայն՝ 2007 թ. հունվարի 20-ի Արեւմտյան Հայաստանի Հայերի Իրավունքների մասին Հռչակագրի:

³ http://www.haybachdban.org/Armenie-Occidentale/dossiers/traite/traite_de_sevres.pdf

⁴ http://www.un.am/res/UN%20Treaties/II_2_arm.pdf

⁵ http://www.un.am/res/UN%20Treaties/II_3_arm.pdf

⁶ <http://www.western-armenia.eu/stat.gov.wa/arm/2011/HaydararutyunHAKH1.pdf>

Հոդված 6. - Միջազգային իրաւունքի իմաստով Արեւմտյան Հայաստանը արտաքին անկախ քաղաքականություն կը վարէ: Ան ուղղակի յարաբերություններ կը հաստատէ միւս պետություններուն հետ եւ կը մասնակցի միջազգային կազմակերպություններու գործունէություններուն:

Համաձայն՝ 2007 թ. հունվարի 20-ի Արեւմտյան Հայաստանի Ազգային Խորհրդարանի Պատգամաւորներու Պաշտօնական Հռչակագիրը⁷ Արեւմտյան Հայաստանի Հայերու Իրաւունքներու Վերաբերեալ⁸:

Համաձայն՝ 2007 թ. սեպտեմբերի 13-ի Արեւմտյան Հայաստանի քաղաքացիների իրավունքների համապարփակ իրականացման, Մարդու Իրավունքների եւ Բնիկ Ժողովրդի Իրավունքների Հայտարարության^{9,10} հիման վրա:

- Արեւմտյան Հայաստանի պատմական, քաղաքակրթական եւ քաղաքական բացահայտումը ողջ աշխարհում

Համաձայն՝ 2011 թ. փետրվարի 4-ի Արեւմտյան Հայաստանի կառավարություն¹¹ ձեւավորման պաշտոնական հայտարարության, ինչպէս նաեւ ըստ 2011 թ. մարտի 20-ի կառավարության կառույցի ներքին որոշման, Արտաքին գործերի հանձնաժողովը, իրականացնում է Արեւմտյան Հայաստանի Ազգային Խորհրդի եւ Վտարանդի կառավարության արտաքին քաղաքական ծրագիրը,

- Հակամարտությունների խաղաղ կարգավորում՝ Չեզոքության դիրքերից¹²

Համաձայն՝ 2013 թ. դեկտեմբերի 17-ի Արեւմտյան Հայաստանի Ազգային ժողով (Խորհրդարան)^{13, 14}:

Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության Նախագահը նշանակում է եւ ազատում է Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության լիազոր ներկայացուցիչներին:

Համաձայն՝ 2014թ. մարտ 1-ի Նախագահական Հրամանագիր - Թիվ 14 - 2014-03-01¹⁵

⁷ <http://www.western-armenia.eu/stat.gov.wa/arm/2011/Hrtchakagir.pdf>

⁸ <http://www.western-armenia.eu/stat.gov.wa/arm/2011/Hrtchakagir.pdf>

⁹ <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/512/08/PDF/N0651208.pdf?OpenElement>

¹⁰ <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/512/07/PDF/N0651207.pdf?OpenElement>

¹¹ <http://www.western-armenia.eu/stat.gov.wa/arm/2011/Hrtchagagir-04.02.2011.pdf>

¹² <http://www.western-armenia.eu/stat.gov.wa/arm/2011/Arevmdian-Hayasdani-Azgayin-Khorhurt-Vorochum-2011.03.29.pdf>

¹³ http://www.western-armenia.eu/stat.gov.wa/arm/2013/HRTCHAGAQIR_AREVMIDYAN_HAYASDANI_AZGAYIN_JOHGOV-01.06.2013.pdf

¹⁴ http://www.western-armenia-election.org/votes/2013/Vorochum-Arevmdyan_Hayasdani_Khorhurtarani_badgamavorneri_endrutyan_massin-16.12.2013.pdf

¹⁵ <http://www.western-armenia.eu/stat.gov.wa/arm/2014/Nakhaqahagan-Hramanaqir-bedutyan-gargavidjag-14-01.03.2014.pdf>

Հոդված 1. Արեւմտյան Հայաստանի պետության պատմական հիմքերի վրա, որպես այդ հայկական պետության շարունակական պետություն, որը ճանաչվեց դե ֆակտո եւ դե յուրե 1920 թուականին, կը յայտարարէ որ յունուարի 19-ը Արեւմտյան Հայաստան Հանրապետության անկախության օրն է:

Հոդված 6. Նախագահի գործունեությունը

- Նախագահական խորհրդում (ինչպես եւ Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության անվտանգության ազգային խորհրդում) քննարկումների ու որոշումների ընդունման միջոցով՝ հաստատում եւ իրականացնում է Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության ռազմավարությունը,
- Նշանակում եւ հետ է կանչում օտարերկրյա պետություններում եւ միջազգային կազմակերպություններին առընթեր Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության դիվանագիտական ներկայացուցիչներին, ընդունում է օտարերկրյա պետությունների եւ միջազգային կազմակերպությունների դիվանագիտական ներկայացուցիչների հավատարմագրերը եւ հետկանչագրերը:
- Հանձնարարում է կայուն դիվանագիտական հարաբերություններ ստեղծել այլ պետությունների եւ միջազգային կազմակերպությունների հետ՝
- Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության դեսպաններին հանձնում է ընծայագրեր, եւ այլ երկրի դեսպաններից ընդունում է ընծայագրերը:
- Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության հյուպատոսներին է հանձնում նշանակման նամակներ եւ այլ երկրի հյուպատոսներից ընդունում նշանակման նամակներ:

Հոդված 7. Նախարարի գործունեությունը

- Այլ երկրների հետ համագործակցությունը պետք է ծառայի միայն Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության գերակա շահերին:
- Նախագահի, Կառավարության եւ Խորհրդարանի համար իրականացնել տեղեկատվական փաստահավաք աշխատանք տարբեր երկրների եւ միջազգային հարաբերությունների վերաբերյալ:
- Տրամադրել կառավարությանը օպերատիվ տեղեկություններ մասնավորապես հայկական քաղաքականության վերաբերյալ եւ Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության քաղաքական հրատապ եւ ռազմավարական դիրքորոշումների վերաբերյալ, որոնք կապված միջազգային խնդիրների հետ:

Հոդված 8. Կառույց

Արտաքին գործերի նախարարության գլխավոր գրասենյակը **Երեւանում** է, ունի լիազորված գործակալների ցանց՝ ողջ աշխարհում:

Գլխավոր գրասենյակը բաղկացած է 4 բաժիններից, որից յուրաքանչյուրն ունի իր պարտականությունները:

- Միջազգային համագործակցության իրավական բաժին,
- Տնտեսական համագործակցության եւ զարգացման միջազգային բաժին,
- Միջազգային ռազմավարական բաժին,

- Քաղաքական հարցերի ընդհանուր վարչություն,
- Հյուպատոսական բաժին:

Ողջ աշխարհում Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետությունն ունի դեսպաններ, արտակարգ դեսպանորդներ, գլխավոր հյուպատոսներ, հյուպատոսներ, փոխհյուպատոսներ, հյուպատոսական գործակալներ եւ ներկայացուցիչներ միջազգային կազմակերպություններում:

Դեսպանատների եւ հյուպատոսարանների աշխատակիցները աջակցում եւ պաշտպանում են Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության եւ Արեւմտյան Հայաստանի քաղաքացիների շահերը, որոնք ապրում կամ ճանապարհորդում են արտասահմանում:

Դեսպաններն ու հյուպատոսները ենթակա լինելով Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության Նախագահին, Արտաքին գործերի նախարարի հսկողության տակ, իրականացնում են իրենց գործառույթները:

Երեւանում գտնվող Արտաքին գործերի նախարարությունը համակարգում է աշխատանքները եւ տալիս առաջադրանքները:

Յուրաքանչյուր աշխատանքի կազմակերպում, կախված է տվյալ երկրից, տարածաշրջանից:

Յուրաքանչյուր առաջադրանք պետք է բխի եւ պաշտպանի Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության եւ Արմեւտյան Հայաստանի հայերի շահերը:

Հոդված 9. Դեսպանատները եւ հյուպատոսարանները ունեն երկկողմ առաջադրանքներ:

Նրանց հիմնական գործունեության ոլորտներն են.

- Քաղաքական հարցեր,
- Տնտեսական խնդիրներ,
- Համագործակցության զարգացում,
- Հյուպատոսական խնդիրներ,
- Մշակութային խնդիրներ:

Հոդված 10. Դիվանագիտական - քաղաքական գործունեություն

Դեսպանատները քննարկում եւ վերլուծում են հյուրընկալ երկրի ազգային քաղաքական գործունեությունը, նախարարությանը զեկուցում տեղի ունեցող կամ սպասվող այն իրադարձությունների մասին, որոնք կապված են Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության հետ:

Դեսպանատների հիմնական առաքելությունն է՝ հյուրընկալ երկրում բարձրացնել Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության մասին գիտելիքները, ինչպես նաեւ հասանելի դարձնել Արեւմտյան Հայաստանի հայերի ձայնը:

Հոդված 11. Տնտեսական Գործունեություն

Դեսպանատները, հյուպատոսարանները, նպաստում են առեւտրային եւ տնտեսական հարաբերությունների զարգացմանը Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության եւ այլ երկրների միջեւ:

Հոդված 12. Ներդրումային համագործակցություն

Ներդրումային համագործակցությունից օգտվող երկրներում, դեսպանատները կարելուք դեր են խաղում՝ նախագծերի գործադրման, զարգացման, ընտրման բնագավառներում: Նրանք օգնում են, որպեսզի սահմանվեն ընդհանուր մոտեցումներ ու հաստատվեն կապեր տեղական փորձագիտության իրագործման եւ մարդկային ուժի ներգրավման համար:

Հոդված 13. Հյուպատոսական խնդիրներ

Հյուպատոսական գրասենյակները ապահովում են արտասահմանում ժամանակավորապես կամ մշտական բնակություն հաստատած հայերի իրավունքների պաշտպանությունը:

Օրինական դիմումների դեպքում՝ դեսպանատների ու հյուպատոսարանների պարտականությունն է փաստաթղթեր հատկացնել: Երբ քաղաքացիները դժվարության են հանդիպում արտասահմանում, դեսպանատունը կամ հյուպատոսարանը պարտավոր է օգնել:

Հոդված 14. Մշակութային խնդիրներ

Դեսպանատները եւ հյուպատոսարանները պետք է զարգացնեն մշակութային կապերը՝ հյուրընկալ երկրի հետ եւ տեղեկություններ հաղորդել Արեւմտյան Հայաստանի վերաբերյալ: Ներկայացուցիչները պարտավոր են Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության քաղաքականությունն ու տեղի ունեցող իրադարձությունները ճշգրիտ ներկայացնել տեղական լրատվամիջոցներին:

Հոդված 15. Բյուջե

Արտաքին գործերի նախարարության համար նախատեսվում է համապատասխան տարեկան բյուջե, հաշվի առնելով նախորդ տարվա իրականացված աշխատանքը եւ օգտագործված միջոցների ծավալը յուրաքանչյուր տարվա նոյեմբեր ամսին:

Արմենակ ԱԲԴԱՀԱՄՅԱՆ
Արեւմտյան Հայաստանի Հանրապետության Նախագահ

stat.gov.wa@haybachdban.org